

ЦИЈЕНА:

за Црну Гору на год. 10 перп., на по год.
5 перп.; ван земље 15 франка у злату.

за Црну Гору број 10 пара
за Стране Земље број 20 пара

ЛИСТ ИЗЛАЗИ
УТОРНИКОМ И ПЕТКОМ

ВЈЕСНИК

АДРЕСА:

„Вјесник“ Цетиње, (Црна Гора)

ADRESSE:

„Vjesnik“ Cetigné (Monténégro)

РУКОПИСЕ ВАЉА СЛАТИ УРЕДНИШТВУ „ВЈЕСНИКА“
А ПРЕПЛАТУ И ОГЛАСЕ АДМИНИСТРАЦИЈИ

ОГЛАСИ СЕ НАПЛАТУЈУ ПО ПОГОДБИ

Врховна Команда саопштава:

1. На сјеверном фронту без промјене. Непријатељ све фамилије са стоком и животним намирницама са десне обале Таре шаље у позадину и утврђује се на цијелом фронту.

2. Источни фронт: на мојковачком правцу слаба пјешадијска борба.

На правцу Сухи До-Беране непријатељ је нападао на наша истакнута одјељења на Хазанским Косама и од села Јагача у правцу Лима са 2 батаљона, 4 топа и 2 митраљеза. Сви су ипак одбијени са великим жртвама по непријатеља. Заробљено је 5 војника Мађара из XIX пука.

3. На осталим фронтима без важнијих догађаја.

У току 9. децембра непријатељ је дјествовао артиљеријском ватром на мојковачки одсек, али без резултата.

На правцу Рожан-Беране непријатељ је напао на Турјак, али је одбијен са великим губитцима.

У правцу Бијелог Поља напали смо непријатеља и протјерали га до села Ивања.

На ловћенском сектору била је цио дан артиљеријска борба, којом је приликом уништен један непријатељски пољски топ на Горажди.

На осталим фронтима без промјене.

ДАН СРБИЈЕ И ЦРНЕ ГОРЕ У ФРАНЦУСКОЈ

— Слављење херојских народа —

Г. Пуљеви-Конта, посланик департамана Сене, упутио је француској Влади позив, да се у Француској организује дан прославе Србије и Црне Горе.

Г. посланик тијем поводом шаље нам ово писмо:

„Господине уредниче,

Били сте тако љубазни да ми упутите захтјев да напишем неколико редова поводом Српског Дана, и ја сам Вам их послао, знајући да је лист „Ексцелзиор“ први подстакнуо ту племениту мисао, тако цијелисно за одушевљавање француских срцаца.

Бранити мале и слабе, борити се за правду, — зар није то била улога Француске у цијелој њеној историји?

Али, не задржавајући се на овоме питању општега карактера, нама се намеће много важније питање болне садашњости.

Очигледно је да смо ми требали Србе да помогнемо много раније, па се не би дошло до овога страшнога слома.

Братска солидарност заповједнички нам налаже да им одмах помогнемо.

Једино нам је сада средство да им се успјешно помогне: организација једног дана посвећеног Србима, чији би приходи омогућили исхрану грађанства тога храброг савезничког народа, како би могао дочекати час, у који ћемо ми интервенисати као ослободитељи.

Пред нама је бјегство читавог једног народа испред иназије варвара, јединствене у историји.

И у овој прилици са поузданошћу и вјером очекујем одговор владе на мој приједлог.

Данас сам поново писао министру унутрашњих послова госп. Малвиу, молећи га да похита са ријешењем по овоме предмету. Ја сам се овом

приликом користио да моје приједлоге допуним.

Мишљења сам да би у овој добротворној свечаности требао да добије удјела и дивљења достојни народ Црне Горе, Србијине сестре, јер је и он исто тако унесрећен и можда још више пренебрегнут.

Прослава би носила назив „Српско-Црногорски Дан“, и донијела би, нема сумње, у Француској потпору, којом би се материјално снабдјела ова фаланга хероја, и у исто вријеме тијем би се дао видан доказ свечаног дивљења према њима.

„Excelsior“, 20. novembre 1915.

Чеси за Црну Гору

Чеси, који живе у Француској, упутили су преко нашега генералнога конзула у Паризу г. Бринеа ову адресу:

„У тренутку, кад наши храбри пријатељи Црногорци заједно са нашем браћом Србијанцима јединственим херојством бране своју слободу, своју отаџбину, чешка колонија у Француској, чији се доброволци боре са заједничким непријатељем, преко Вас даје израза својим искреним симпатијама за Црногорце и својој тврдој вјери у коначну побједу.

Ми Чеси, који се од почетка рата налазимо на земљишту Савезника, радимо на остварењу задатка, да се наше чешко-словачке покрајине отргну од Аустро-Угарске. Према изјавама неколицине наших посланика који су успјели да уману из Чешке, наши напори добили су мјеродавно признање и моћну потпору.

Још грми топ њемачко-аустројско-бугарске коалиције сипајући страхоте, али ми ипак непоколебљиво остајемо на нашем путу ка ослобођењу наше отаџбине.

Братска нас крв заједно спаја, исти болови, исте радости остају нашем потомству: Чехо-Словаци и Југословени, уједињени и уздигнути изнад срамних Нијемаца, биће сарадници срећније Европе.

Поздрављајући нашу браћу у Црној Гори, молимо Вас, Екселенцијо, да примите израза нашега високог уважавања.

Комитет колоније и добровољаца Чеха и Чешки Народни Савез у Француској.

ТЕЛЕГРАМИ

Са сјеверног бојишта

Петроград, 1. децембра. (Званично). На нашем западном фронту није било промјене. Наше трупе, опколивши непријатеља и избацивши га из села Војицини, уништиле су једну њемачку получету. Том приликом заробиле су неколико војника и једног официра.

Петроград, 2. децембра. Један њемачки аероплан баацио је бомбе на Укскил. Артиљеријска борба веома се појачала у предјелу Јакобштата. У предјелу Риге наша артиљерија растјерала је на више тачака њемачке војнике, који су утврђивали своје позиције. На Дњестру у предјелу Улеска, сјеверно од Залешчики, извиђнице једног нашег коњичког пука наишле су на аустриске извиђнице, чији су војници носили турску униформу и на глави имали шубаре. Пошто смо их лако познали, непријатељи су били растјерани.

Петроград, 4. децем. Јављају за више чарки извиђница сјеверно од језера Трисвјати, које су се све свршиле у нашу корист. Заробили смо више војника а заплијенили неколико митраљеза и један рефлектор. Ноћу између 2. и 3. децембра непријатељ је учинио један покрет противу нашега мостобрана код Мировице на Икви, 20 врста сјеверо-западно од Бубна. 3. децембра у јутро прецизна ватра наше артиљерије приморала је непријатеља да се повуче у своје ровове. Источно од Бучача непријатељ је у два маха прелазео у напад против висова на четири врсте од села Њеђвјежица. Наша ватра два пута зауставила је непријатеља.

Петроград, 8. дец. Један непријатељски одред имао је велике губитке код језера Мендијола. Јаки непријатељски одреди одбијени су код Хукуца.

Њемачко-турске смутње у Перзији

Петроград, 3. дец. (Званично). Јављају из Техерана, да је главнокомандујући кавкаске армије извијестио руско посланство, да су руске трупе заузеле Хамадам. У тим предјелима наши непријатељи распротрли су глас о скором походу турских и њемачких трупа преко Багдада за Индију, рачунајући да ће тиме изазвати буњу у Перзији. Преко ноћ турски и њемачки агенти покушали су да излијепе објаве, којима позивају народ у име светога рата да покоље Енглезе и Русе.

Петроград, 3. децембра. Непријатељи су отворили филијале енглеске банке у Цепелхану, Језди и Шаразу. Последње дугог ропства енглеска круна која је била вароши Абас, ослобођена је од наших трупа, што је изазвало забуну код наших непријатеља, који се налазе у близини наших операција.

Племенитост Француске

Париз, 4. децембра. Листови доносе говор Рибоа, који је, говорећи о трошковима рата, рекао: „Француска неће напустити Србију, већ ће је подићи увећану, јер је Србија то заслужила својом храброшћу и својим херојством.“

Са балканског бојишта

Париз, 4. децембра. „Фигаро“ сматра да је на основу једног ранијег договора са Грчком њемачка наредила Бугарима да се зауставе, јер би они иначе мало водили рачуна о бугарско-грчкој граници, сматрајући Грке за своје старе непријатеље, чије би се територије радо дочепали.

„Тан“ објашњава задржавање бугарско-њемачке офанзиве тиме, што се спрема експедиција на Египат.

Лион, 8. децембра. „Еко де Билгари“, полузванични орган владе краљевине Бугарске, савезнице њемачког царства, за које се добро зна како је поступила са малом Белгијом, саопштава ове редове: вијест да је Четворни Споразум изјавио да ће задржати у својим рукама Солун као базу за будуће војне операције, лако би могла да буде увод у насиље великих држава против малих.

Лион, 8. децембра. Бугарска војска стално се налази на грчкој граници. И даље се ради на утврђивању војничког логора у Солуну.

Бугари се скупљају у околини Дојрана на источној граници Србије. Јављају да се међу њима налазе сада и њемачке трупе.

Париз, 8. децембра. Њемачка врши на Грчку притисак у цијели да се сачува према свакоме независност грчкога земљишта.

Париз, 8. дец. Пошто Бугари развијају дјество на грчкој граници, енглеске и француске трупе организирају се око Солуна.

Финансијске невоље Њемачке

Париз, 8. децембра. „Волфова Агенција“ јако је узнемирена услед падања курса њемачкој марки на неутралним новчаним трговима и у једном саопштењу покушава да спријечи панику.

Стање у Њемачкој

Париз, 8. дец. У Берлин је у тамошњи гарнизон послано хиљаду нових војника ради одржавања реда.

Лист „Локал Анцајгер“, један од највише расположених према влади, обустављен је.

Париз, 8. дец. Социјалистички посланик у њемачком парламенту Либкнехт упутио је канцелару ова питања: зашто су наметнуте контроли окупираним земљама, нарочито Белгији, и је ли му познато што о грозотама извршеним у Јерменији, о којима јавља непријатељска штампа.

Потоње напрезање

Париз, 8. дец. Мађарском парламенту поднесен је нови закон којим се рок служења у војсци продужава до 55. године. Према бечким лисовима влада је одлучила да се утврди бројно стање војних обвезника, који ће за војску бити способни 1918.

Са западног бојишта

Париз, 8. дец. У Аргони снажно бомбардовање њемачких шанчева. Код Курт-Шосеа Французи су разрушили један непријатељски депо муниције. Акција артиљерије против њемачких радова у шумама код Морвиља сјеверноисточно од Сен Михиела била је веома успјешна. Шанчеви су порушени на више тачака, исто тако је срушен један блокхауз за митраљезе. Француски авијатичари бацили су на станицу у Милузу 60 бомба.

Малта, 8. дец. Бомбардовање њемачких радова и утврђења у сектору Апромна југоисточно од Сен Михиела донијело је изврсне резултате. Једна ескадрила француских аероплана бомбардовала је станицу Саблон код Меца.

Амстердам, 8. дец. Њемачко саопштење признаје да су француски аероплани, који су у суботу бомбардовали Мец, учинили материјалну штету.

Амстердам, 8. дец. Званично енглеско саопштење вели, да је непријатељ напао енглески фронт код Ипра. Напад је био праћен жестоком бомбардовањем. Нијемци су били одбијени пошто су се приближили нашем борбеном ланцу. Наша ватра натјерала је Нијемце да оставе своје шанчеве. Мјере, које смо употребили противу загушљивих гасова, дале су сјајне резултате. Њемачка артиљерија развија необичну активност источно од

Ипра и западно и јужно од Месинеа. Непријатељ је извршио експлозију двију мина испред наших шанчева источно од Армантијера и покушао је да заузме рупе које је направила експозија, али је био одбијен.

Нове енглеске трупе

Париз, 9. дец. Јављају из Лондона да је позив рекрутских класа био примљен са задовољством у свим круговима. Лист „Вар Офис“ пише да трупе, које су се искрцале у Силви и Анцаку, успјеле су да пренесу топове и ратни материјал без великих потешкоћа.

Избори у Грчкој

Атина, 9. дец. Резултат избора у Грчкој био је повољан за Гунариса, који је имао већину. Веницелисти нијесу гласали.

Сер Хамилтон извјештава да ће убрзо објелоданити саопштење односно искрцавања трупа у Субли.

Лион, 9. дец. Ма да резултат избора у Грчкој није још сасвијем познат, ипак је очигледно да је Гунарис добио већину. Веницелисти су се били уздржали од гласања.

Грчко-бугарско-турски односи

Солун, 9. дец. Јављају да су избили озбиљни сукоби између грчких трупа и бугарских чета сјевероисточно од Епира.

Неколико грчких једрењача из Ајваџика побјегле су у Митилене да избјегну покољ који врше турске власти. На овим једрењачама био је већи број рањеника.

Стање у Њемачкој

Лион, 9. дец. Јављају из Цириха да су у Њемачкој позвани под заставу резервисти од 43. до 47. године, који се имају пријавити до половине јануара 1916. Ти резервисти ће замијенити сасвим младе војнике позадине и санитарске и техничке службе.

Према вијестима које су из Берлина приспјеле у Женеву, тамо је увијек дана било бурних демонстрација. Демонстрovalo је више хиљада жена уз узвик: дајте нам хљеба и мира. Полиција на коњима растјерала је жене. Њемачки радиотелеграф, у вези са тијем вијестима, разаслао је јуче саопштење како у Берлину влада савршен ред и мир.

Дневник

Никољдан. Поводом имендана Његовог Величанства Краља служено је у Саборној Манастирској Цркви благодарење. У Краљевском Двору није било примања услед ратних прилика. Истога дана служено је у дворској капели благодарење поводом имендана Њ. Вел. Цара Николе II. На благодарењу присуствовао Краљ, Књаз Мирко, Књагињице Ксенија и Вјера, Краљевска Влада, руски отпавник посла г. Обнорски са особљем посланства и већи број наших великодостојника војног и грађанског реда. На честитању је у посланству био Њег. Вел. Краљ са Књазом Мирком. Били су сви наши министри и многобројни великодостојници. На подне је Отпавник Послова г. Обнорски у посланству дао ручак, на који су били позвани: заступник Министра Спољних Послова г. Мирко Мијушковић, Њ. Високопр. Митрополит Србије г. Димитрије, наш Посланник у Србији г. Лазар Мијушковић, заступник Маршала Двора г. С. Рамадановић и г. Јеромонах Венијамин.

Њег. Величанство Краљ примио је за Никољдан многобројне честитке из земље и са стране од савезничких и пријатељских суверена.

Предсједник Владе Краљевине Србије. Г. Никола Пашић, предсједник Владе Краљевине Србије, допуговао је јуче из Скадра на Цетинје, праћен од посланика г. Чолак-Антића и г. М. Јовановића, шефа политичког одјељења Мин. Спољ. Послова. Г. Пашић је одсио у Посланству Србије.

Данас је посјетио заст. предсједника наше Владе и Министра Спољ. Послова г. М. Мијушковића, па је касније био примљен у аудијенцију од Његовог Величанства Краља, којем је учинио подворање.

Његово Величанство Краљ даје вечерас у двору вечеру поводом доласка г. Пашића.

† Василије Жугић. Данас је у Скадру погинуо као жртва дивљачког напада аустријских авиоплана народни посланик дробњачке кап. В. Жугић. Вршећи дужност, ради које је тамо био послан као државни инжењер, покојни Василије положио је свој млади живот за своју отаџбину, коју је толико љубио. Много жалимо његову трагичну смрт. Као одличан, спреман, карактеран и радан представник наших млађих образованих снага и савјесан службеник и народни посланик, био је љубљен и поштован у свијема редовима нашега друштва.

Нека Бог подари вјечни покој његовој младој мученичкој души, а ожалошћеној му родбини наше искрено саучешће.

Поводом смрти Жугићеве на Народној Скупштини истакнут је у знак жалости барјак на по копља.

Авиоплани. Данас прије подне над Цетинјем су опет летјела два непријатељска авиоплана. Стављени под прецизну ватру наших батерија, продужили су у југоисточном правцу и долетјели су до Скадра, на који су бацили више бомба, убивши на мјесту 5 а рањивши 16 лица. Пред само подне преко Цетинја су прелетјела два авиоплана, кружила су краће вријеме, али није бацили ни једну бомбу.

CRNE GORE BURE
Борба с Нијемцима у Русији

Нема дана, када руске новине не донесу по неколико вијести о невољалном па чак и издајничком држању Нијемаца, који су рођени у Русији и који заузимају чак и видне положаје како у државној служби, тако и у приватном друштву. Многи од тих Нијемаца, са разним „племићским“ титулама, ухваћени су као шпијунски њемачки, а који су са својом шпијунажом доста зла учинили Русима. Још од почетка рата, јавност је руска указивала прстом на те њемачке агенте, али им то више није помагало, јер везе, које су имали разни „графови“ „барони“ и „фон“-ови, у највећим руским круговима чиниле су их неприкосновенима. Нема установе, нема друштва у Русији, у коме се није увукло по неколико чланова — поријеклом Нијемаца са нарочитим циљем, да служе њемачком фатерланду и да шкоде Русији и првим Русима. Но сада се и тамо почела будити свијест и у вишим круговима. Мржња народа рускога према експлоататорима својим Нијемцима — крчи себи пута како код руске буржоазије, тако исто и код руских капиталиста а нарочито за вријеме ове војне. Најбољи је зато доказ што се прије кратког времена десило у првопријесточној мађушки Москви.

Мржња Нијемаца дошла је до кулминационе тачке и пријетила је опасност, да заузме још много шире размјере те се власт умијешала да спрјечи општи погром над свима онима, који ма из далека носе њемачко презиме. Руси су увјерени, да ће смождити „проклетога Нијемца“.

Свијест „настојашчаго“ Руса буди се и кад се сасвим разбуди, тешко његовим колонистима-експлоататорима.

У цијелој Русији није никаква тајна, да је генералисам Велики Књаз Николај највећи непријатељ Нијемаца. Он је тип правог Руса и зато је популаран како у народу тако и у војсци и на њега се у Русији надају, да ће стати ногом Нијемштину у Русији за врат, јер кажу, да је енергичан у сваком подухећу. — Шпијун, жандарски пуковник Мјасоједов, платио је главом заједно са својим саучесницима, ма да се није жалило ни новца ни заузимања високих лица, да би га од смрти спасли.

Ових дана неколико њемачких великопосједника у Русији са титулама баронским овако су свршили:

Барон Карло Мајтарен протјеран. Барон Ђорђе Мајтарен побјегао је Нијемцима у Либаву.

Барон Александар Берт протјеран је из Прибалтиске губерније као из мјеста, која се сматрају у руској ратној зони за све вријеме трајања рата; а барон Фикс је побјегао и имање му је конфисковано.

Стање у Варшави

Јавља се из Петрограда, да су Нијемци отворили у Варшави банке, па и филијал њемачке народне банке. Све те банке, контоари и друге њемачке установе раде само од 10 часова прије до 2 часа по подне.

Улице су пусте, кафане затворене. У Саксонској башти забрањен је улазак сиромасима и обичним грађанима.

Губернатор фон Енудорф издао је наређење: све радње, у којима се продаје оружје, морају донијети и предати оружје. Ради тога је отворен нарочити магацин под врло јаком стражом.

Начињен је списак свију аутомобила и кола и ишчекује се из дана у дан наређење о реквизицији.

За распрострањење лажних гласова о ратним догађајима пријети се глобом од 10 хиљада марака и затвором од пет година. Свака молба или достава властима мора да буде на њемачком језику. За продају брашна и хљеба уведене су строге мјере као што је то учињено у Њемачкој. Хљеб се продаје по врло високој цијени.

Затварање се врши послје најмање сумње и по најмањој достави. Послје хапшења врши се одмах конфисковање имања.

Оптимизам Савезника

„Лондонска Рајтерова Агенција“ саопштава мишљење неколицине војних критичара енглеских, према коме ће енергична офанзива франко-енглеска моћи за два мјесеца да потисне њемачку војску све до Рајне и на тај начин да неочекивано оконча рат. Ови стручњаци држе да Нијемци неће моћи, па и у најбољем случају, својој војсци од 1,800.000 на западном фронту додати више од 700.000 војника. Али и у том случају, — вели пуковник Репингтон у „Тајмсу“. — Нијемци ће се наћи пред бројно надмоћнијим Французима, Енглезима и Белгијанцима. Зима ће Нијемце затећи у Русији, а то ће омогућити иницијативу Савезницима на западу.

Наш народ под Аустријом

Француске новине донијеле су, ово потоње доба, најновије вијести о прогањању наше југословенске браће по Далмацији, Хрватској, Истри, Босни и Херцеговини, па у

Тренту. Све те вијести темеље се на статистици, што ју је објелоданила „Bosniche Post“, орган аустријске владе у Босни. На темељу те статистике установиле су се следеће чињенице:

По свим земљама, у Босни и Херцеговини, Далмацији, Истри, становништво је било извргнуто најстрожим прогонствима. У самој Босни, уочи мобилизације, позатварано је више од пет хиљада особа. Сви начелници у Далмацији били су утамничени; у Марбургу има више од три стотине далматинских уапшеника, а у Трсту их је више од једне хиљаде.

Дакако, најприје су дошли на ред они људи, који су у народу уживали углед, као одвјетници, лијечници, учитељи и попови. Само у сарајевскоме округу утамничено је или смакнуто до 67 православних попова. Аустријски војници вукли су те људе, оковане, од мјеста до мјеста, без хране, извргнуте свакојакијем нападајима са стране „вјернога“ пучанства, а за које су се нападаје аустријске власти већ побринуле биле.

„Il Corriere della Sera“ донио је врло жалостан опис једнога таквога путовања једне четице, која се је највише састојала од жена и дјце. „Након дуга путовања, извргнути неодољивим патњама и мукама, физичким и моралним, докле изнемогли, падаху по путу од глади и умора“.

По статискама, што их доноси „Bosniche Post“, у самој Босни, од 20. фебруара до 17. марта прогнале су аустријске власти више од пет хиљада босанских породица, којима су њихова добра заплијењена. Једним указом од 7. децембра одлучује се, да се заплијене сва добра, покретна и непокретна оним поданицима, који су против владе, па да се онда поклоне онима, који су влади остали вјерни. Ова је одлука ишла за тим, да се трси што више оних, који нијесу поријеклом Нијемци јер су их се бојали као опасних поданика, погубљених монархији. Последице што су настале услед ових драстичних мјера, изазвале су посвуда деморализацију и гњев. Рачуна се, да у Херцеговини и Далмацији укупни број прогнатих износи више од 120 хиљада људи.

Ово ужасно стање траје, ето већ више од годину дана, а сигурно је, да се дневно погоршава. Цјелокупна европска штампа одлучно осуђује овакво поступање аустријских власти.

Војници, који су позвати да врше осуде, нарочито су изабрати између словенских војника, а иза њих се поставе батаљони Мађара и Нијемаца. У Требињу једнога самог дана, објесише 37 особа, између којих шест жена. Несретни један селјак, који је хтио ићи кући, да слави крсно име, био је немилостиво изложен злостављању са стране аустријских чета, и напосљетку смакнут на очиглед своје жене и дјце.

Објава. Дана 20. децембра т. год., у канцеларији ове Управе одржат ће се јавна лицитација закупа издавања хране осуђеницима овога Завода за вријеме од 1. јануара до закључно 31. децембра 1916 године.

Закупник је обавезан дати гаранцију у износу од перпера 2000 (двје хиљаде) у готовом новцу или хартијама од вриједности, а у непокретностима 4000 (четири хиљаде) перпера, коју је своту сваки лицидант дужан положити прије почетка лицитирања.

Позивају се сви они који би вољни били лицитирати, да се означеног дана пријаве у 8 сати прије подне.

Уговор и пропис хране може се добити на прочитање сваког дана за вријеме канцеларијских часова.

Број 927. Из канцеларије Управе Централног Казненог Завода, 1. децембра 1915., Подгорница.